

LEKKER SCHOON!

van
afwas tot
wasemkap

ALFRED M. JACOBSEN

Consumentenbond

Lekker schoon!

ALFRED M. JACOBSEN

LEKKER SCHOON!

van afwas tot wasemkap

Consumentenbond

1^e druk, oktober 2013

© Consumentenbond, Den Haag

Auteursrechten op tekst, tabellen en illustraties voorbehouden

Inlichtingen Consumentenbond

Auteur: Alfred M. Jacobsen

Eindredactie: Georgie Dom

Grafische verzorging: PUUR Publishers/Nanette van Mourik, Lian van Meulenbroek

Foto omslag: iStockphoto

Foto's binnenwerk: iStockphoto, Shutterstock

ISBN 978 905951 2559

NUR 600

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem op te treden, niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17 lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16B Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden. Hoewel de gegevens in dit boek met grote zorgvuldigheid zijn bijeengebracht, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele (zet)fouten of onvolledigheden.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen; degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Inhoud

Inleiding	6
Goed om te weten	7
Algemene schoonmaaktips	9
Persoonlijke bescherming	10
Waarmee ga ik het vuil te lijf?	15
A van Afwas tot Auto	40
B van Badkamer tot Boeken	46
C van Cd tot Computer	49
D van Dak tot Dons	60
E van Edelstenen tot Email	64
F van Fiets tot Foto's & dia's	70
G van Gasapparatuur tot Granito	74
H Hout	86
I van IJzerlegeringen tot Ivoor	90
K van Kam tot Kussen	96
L van Lakwerk tot Linoleum	110
M Meubelstoffering	120
N van Naaimachine tot Non-ferrometalen	122
O Optische instrumenten	136
P van Papier tot PTFE (teflon)	138
R van Rookmelder tot Rubber	144
S van Scheerapparaat tot Stucwerk	146
T van Tandborstel tot Tuinmeubelen	156
V van Ventilator tot Vinyl	170
W van Wand tot Wc	172
Adressen	177
Register	178

Inleiding

Maakt u voor uw plezier schoon? Vast niet. Schoonmaken is zelden leuk. En het wordt nog vervelender als het resultaat te wensen overlaat. Dit boek helpt u om het karwei zo efficiënt en optimaal mogelijk te klaren.

We beginnen met allerlei algemene schoonmaaktips en onmisbare adviezen voor uw persoonlijke bescherming. Die adviezen vindt u in verkorte vorm terug op de binnenflap. Als u die als bladwijzer gebruikt, heeft u ze steeds bij de hand. Ook krijgt u informatie over schoonmaakmiddelen en hulpmiddelen. Informatie die belangrijk is voor een goed resultaat, en dus de moeite waard om helemaal door te lezen.

Daarna gaan we aan de slag en leest u over het regelmatige schoonmaakwerk voor een groot aantal oppervlakken en voorwerpen, aangevuld met allerlei onderhoudstips. Immers, hoe beter onderhouden, hoe minder u schoon hoeft te maken.

U leest hoe u de schoonmaakklus het best aanpakt, en met de minste kans op beschadigen van het materiaal. De informatie is alfabetisch opgezet. Bovendien vindt u alles makkelijk terug in het uitgebreide register achterin. Daar staan ook enkele adressen waar u hulpmiddelen kunt kopen.

Dit boek gaat over algemeen schoonmaakwerk. Voor het verwijderen van vlekken heeft de Consumentenbond het boek *Weg die vlek!*

Alfred M. Jacobsen is auteur van een reeks van doe-het-zelfboeken van de Consumentenbond en is 30 jaar eindredacteur van de *Consumentengids* geweest. Tot zijn brede interesses behoren klussen en restaureren.

**GOED
OM TE
WETEN**

Voordat we op het 'echte' werk ingaan, eerst wat algemene informatie over schoonmaken. Ook leest u hoe u daarbij veilig te werk gaat en welke middelen u kunt gebruiken.

Bij schoonmaken spelen drie zaken een belangrijke rol: het schoon te maken materiaal, de soort vervuiling en het schoonmaakmiddel en-procédé. Dat geeft allerlei mogelijkheden, maar ook beperkingen. Soms zult u een vlek willen verwijderen. Maar als daardoor de behandelde plek afsteekt tegen de rest van het oppervlak, moet u misschien alles schoonmaken. Omgekeerd is een algehele schoonmaakbeurt vaak niet genoeg om specifieke vlekken te verwijderen. Vaak is het nodig eerst vlekken aan te pakken voordat u het geheel schoonmaakt; vooral wanneer de vlekken anders van aard zijn dan de rest van de vervuiling. Bovendien voorkomt u daarmee dat de gewone schoonmaakbehandeling de vlekverwijdering moeilijker of zelfs onmogelijk maakt. Sommige vlekken kunnen bij verkeerde behandeling namelijk hardnekkiger worden.

MOOI VUIL

Sommige vervuiling geeft oude voorwerpen juist een mooi authentiek uiterlijk, dat u bij schoonmaken niet moet verwijderen of aantasten.

Denk bijvoorbeeld aan een 'patina' op antiek brons of tin of de mooie diepglanzende kleur van antiek donker eiken. Hier bestaat de vervuiling voor een deel uit het oorspronkelijke materiaal dat chemisch van samenstelling is veranderd, bijvoorbeeld door oxidatie.

Algemene schoonmaaktips

Voor schoonmaken gelden de volgende, algemene adviezen.

- Reiniging is een samenspel van mechanische werking (bijvoorbeeld wrijven, borstelen), tijdsduur (van het schoonmaakproces), temperatuur en chemie (schoonmaakmiddelen, oplosmiddelen en dergelijke).
- Bij veel oppervlakken is het aan te raden de schoonmaakmethode eerst te testen op een uit het zicht zittende plek, om erger te voorkomen. Doe zo'n proef in elk geval bij kwetsbare materialen, zoals (behang)papier en textiel. En ook bij andere oppervlakken als u agressieve oplosmiddelen moet inzetten.
- Het is vaak beter een behandeling met een minder sterk schoonmaakmiddel enige keren te herhalen dan te proberen in één keer met een sterker schoonmaakmiddel resultaat te behalen. Met 'minder sterk schoonmaakmiddel' bedoelen we ook verdunde reinigingsmiddelen. Er is dan minder kans dat het oppervlak wordt aangetast.
- Als u een middel met water moet verdunnen, laat dan eerst het water in de emmer lopen en voeg pas daarna het middel toe. Giet het middel voorzichtig in de emmer, zonder spatten, en roer dan goed.
- Draag bij schoonmaakwerk (oude) kleding die wel wat kan hebben.
- Bij veel artikelen staat in de bijgeleverde gebruiksaanwijzing of handleiding een schoonmaakinstructie. Bewaar die zorgvuldig, zodat u erop kunt terugvallen.

EEN OPLOSSING MAKEN

Een schoonmaakmiddel moet vaak worden verdund. Er kan op verschillende manieren zijn aangegeven hoe u dit moet doen. De instructie 'één maatdop op vijf liter water gebruiken', is heel duidelijk. Maar bij het advies om een oplossing te gebruiken van 8% ammonia, zijn er diverse mogelijkheden. Ammonia wordt namelijk vaak verkocht als oplossing van zo'n 8%. Moet u het dan puur gebruiken of wordt bedoeld dat u aan 920 ml water 80 ml ammonia moet toe-

voegen? En bij een oplossing van 10% soda is het nog lastiger, want bedoelt men 10 gewichtsprocenten of 10 volumeprocenten? Aangeven hoeveel gram per liter moet worden opgelost, is veel duidelijker. In dit boek staat precies hoeveel u van de verschillende grondstoffen moet mengen.

Persoonlijke bescherming

In het volgende hoofdstuk gaan we uitgebreid op allerlei schoonmaakproducten in. Op veel van deze producten staan waarschuwingen voor een veilig gebruik, in het belang van uw eigen veiligheid en gezondheid. Volg de adviezen dan ook op. Hier vindt u meer informatie over dit belangrijke onderwerp.

GEBRUIK DE ZIJFLAPPEN!

De veiligheidstips vindt u verkort terug op de zijflappen van dit boek. U kunt deze eventueel ook als boekenlegger bij de schoonmaakklus gebruiken, zodat u deze belangrijke informatie altijd bij de hand heeft.

Voor een gezonde huid

Onze huid beschermt zichzelf en houdt zich soepel met een vet (talg) dat in de huid wordt geproduceerd. Bijna alle schoonmaakproducten lossen vet op, waardoor de huid schraal kan worden. Erg schrale huid kan barsten en – pijnlijke – kloven vormen.

Ook kunnen schoonmaakproducten de huid irriteren (roodheid, neiging tot schilfering) of tot allergische reacties (eczeem) leiden. Andere symptomen van aantasting van de huid zijn opgezette nagelriemen en blaasjes op de handen. Sommige schoonmaakmiddelen zijn 'zacht voor de handen', omdat ze vetachtige stoffen bevatten die op de huid achterblijven, zodat ze niet zo schraal wordt. Het gaat hierbij vooral om afwasmiddelen, allesreinigers en andere huishoudelijke schoonmaak-

middelen; en ook om vloeibare handenwasmiddelen en specifieke handenreinigers voor na het klussen. Meestal is het niet nodig die vetachtige stoffen met schoon water van het gereinigde oppervlak te spoelen, tenzij de gebruiksaanwijzing dit aangeeft of wanneer u een bijzonder oppervlak reinigt.

Allerlei speciale reinigingsmiddelen kunnen schadelijk zijn doordat ze door onze huid heen kunnen dringen. Denk aan sommige organische oplosmiddelen, zoals aceton en thinner. Die kunnen in ons lichaam kwaad doen, onder meer aan zenuwen en de lever. We moeten dus zo veel mogelijk voorkomen dat de huid met die middelen in aanraking komt.

Voor het beschermen van de handen kun je rubber en kunststof handschoenen gebruiken. Van welk materiaal de handschoen moet zijn, hangt af van de vloeistof waartegen hij moet beschermen. Voor sop van bijvoorbeeld afwasmiddelen, wasmiddelen en allesreinigers zijn alle waterdichte handschoenen geschikt. Denk niet: het is maar een allesreiniger, dus ik hoef geen handschoenen te dragen, want onverdunde allesreinigers kunnen flink basisch (pH 11) of zuur (pH 2) zijn; zie ook verderop in dit hoofdstuk. Bij organische oplosmiddelen (zie verderop) luistert het materiaal van de handschoen nauw. Niet-geschikte handschoenen kunnen worden aangetast of laten die middelen door naar de huid.

Hierna staat een opsomming van vloeistoffen en het materiaal waarvan handschoenen moeten zijn gemaakt voor afdoende bescherming. Hoe dikker het materiaal van de handschoen hoe beter, maar uiteraard hangt de bescherming ook af van de kwaliteit van de handschoen. Verder maakt het uit hoelang er met de handschoenen wordt gewerkt: op den duur kan damp er toch doorheen dringen. Voor het kopen van veel van de hierna genoemde handschoenen zult u wat moeite moeten doen. Mocht het niet lukken: achter in dit boek vindt u het adres van de Labshop, waar u zeker zult slagen.

Welke handschoenen zijn geschikt?

Een natte huid is kwetsbaarder en laat meer door dan een droge huid. Om te zorgen dat de huid niet nat wordt door zweet dat niet kan verdampen, kunt u daarom het best gevoerde handschoenen kiezen. Was de handschoenen geregeld in een warm zeepsopje, zeker na het gebruik van middelen die in uw huid kunnen dringen. De binnenkant van ongevoerde handschoenen kunt u na het drogen van wat talkpoeder voorzien, waardoor ze makkelijker aan en uit te doen zijn.

Geschikte handschoenen

Vloeistof	Materiaal van de handschoenen
verdunde zuren	latex, chloropreen (ook neopreen genoemd); zie verder bij sterke zuren
sterke zuren (zout- en fosforzuur)	butylrubber en pvc
verdunde basen	natuurrubber, chloropreen (ook neopreen genoemd); zie verder bij sterke basen
sterke basen (zoals caustische soda)	butylrubber, nitylrubber (ook buna-n- en nbr-rubber genoemd) en pvc
alcoholen	latex, nitylrubber (ook buna-n- en nbr-rubber genoemd), chloropreen (ook neopreen genoemd), butylrubber
koolwaterstoffen (waaronder terpentine, terpentijn en thinner)	nitylrubber (ook buna-n- en nbr-rubber genoemd)
ketonen (zoals aceton, methylethylketon en butanon; een bekend product is Bison-kitverdunder) en esters (zoals ethylacetaat en isopropylacetaat)	butylrubber

